

Merel Smitt laat Rotterdammers anders naar de stad te kijken

Theater, dat is in een donkere zaal stilzitten en kijken naar acteurs die teksten uitspreken op een podium, toch? Dat het ook veel meer kan zijn, laat theatermaker Merel Smitt zien. Bij Productiehuis Theater Rotterdam werkt ze aan interactieve theaterprojecten, waarmee ze samen met Rotterdammers nadenkt over onze mooie stad.

Ontregelend effect

Tijdens haar opleiding aan de toneelschool in Maastricht begon Merel theater te maken dat zich niet zomaar in een zaal afspeelde, vertelt ze: "Ik wilde graag een verborgen wereld laten zien. Ik heb toen samengewerkt met nonnen in een klooster, omdat ik heel nieuwsgierig was naar hun manier van leven. Het eindresultaat was een installatie in een kerk, die mensen konden bezoeken om zo meer te weten te komen over de nonnen." Die manier van werken beviel Merel en sindsdien maakt ze geen traditionele voorstellingen, maar wat ze zelf ervaringen noemt. De deelname van het publiek is daarbij altijd onmisbaar, legt Merel uit: "In mijn werk geef ik het publiek een actieve rol. Daarbij laat ik ze vrij om vragen te stellen, hun eigen mening te vormen en te bedenken wat mijn werk voor henzelf betekent."

Een brede blik op je omgeving

De afgelopen jaren richt Merel zich vooral op het verkennen van de openbare ruimte in de stad. Ze onderzoekt de manier waarop we zulke plekken gebruiken en ervaren en wil andere stadsbewoners uitnodigen dat ook te doen. Vorig jaar deed ze dat met het corona-proof project *How to start a movement*. Merel: "Aan de deelnemers stuurde ik drie weken lang bijna iedere dag een brief, met de post. Het was steeds iets wat ze konden lezen of doen om zich te verdiepen in hun eigen verhouding tot de stad. Ik vroeg ze bijvoorbeeld om een vreemde te volgen om zo een nieuwe route te ontdekken. Of ergens buiten een klein tuintje aan te leggen met bloemenzaden. Aan het begin van die weken hadden we een bijeenkomst via Zoom om elkaar te ontmoeten. Want hoewel iedereen individueel meedeed, was het wel de bedoeling dat men zich ervan bewust was, dat ze onderdeel waren van een groep die met hetzelfde bezig was." Met een website waar deelnemers hun resultaten, aantekeningen

en foto's konden plaatsen volgden ze elkaars vorderingen. Ter afsluiting maakten de deelnemers met elkaar magazines over de ervaringen, die ze als aandenken mee naar huis namen. Het is een manier om mensen te laten nadenken over hun omgeving en wat ze daarin zouden kunnen veranderen, legt Merel uit: "Veel mensen weten niet goed waar ze moeten beginnen met bijdragen aan de wereld. Maar je kunt in je eigen buurt al zo veel doen, als je daar je blik maar voor open stelt. Met een bredere blik kijken naar je eigen omgeving en je openstellen voor het perspectief van anderen, daar gaat het voor mij om."

Wachten op de was

Met haar nieuwe project *How to wait together* gaat Merel verder op zoek naar nieuwe manieren om naar de stad te kijken. Het eerste idee ontstond toen in 2020 de pandemie uitbrak. Merel: "Ik dacht toen veel na over wat het betekent om je leven 'in de wacht' te zetten. Op dat moment gebeurde dat natuurlijk op een bepaalde manier voor ons allemaal tegelijk, dat was uniek. Voor sommige mensen was dat een soort opluchting en gaf het ruimte en tijd voor dingen, voor veel anderen was het juist een vreselijke beperking en remde het ze af. Die verschillende ervaringen vond ik interessant. Veel mensen voelen de drang om zich altijd door te ontwikkelen ieder moment nuttig te besteden; wat gebeurt er als dat niet kan?"

Tijdens een verblijf in Kopenhagen startte Merel met haar onderzoek naar wachtmomenten. Ze bezocht wasserettes en zodra haar was in de trommel zat, vroeg ze aan iemand anders die daar ook toevallig was: zullen we samen wachten? Het leidde tot de meest uiteenlopende gesprekken. Merel: "Iedereen komt naar de wasserette voor de simpele taak van de was. Dat zorgde voor een heel toegankelijk en gelijkwaardig decor voor die gesprekken

en de verbinding die je daarbij aangaat met elkaar." Met dat idee in het achterhoofd gaat Merel in Rotterdam onderzoeken waar en hoe er hier gewacht wordt. Op een speciaal ontworpen digitaal platform kunnen Rotterdammers hun eigen verhalen over wachten achterlaten en op een informatieve kaart van de stad kun je straks de plekken terugvinden waar het meest gewacht wordt. Bang dat wachten een saai onderwerp is, is Merel niet: "Wachten klinkt als een heel algemeen onderwerp, maar ik heb gemerkt dat het snel persoonlijk en politiek wordt. Wachten kan heel groot zijn, als je bijvoorbeeld vlucht naar een ander land en moet wachten op een verblijfsstatus, maar ook heel klein, in de rij bij de supermarkt. Bij dat eerste kan je letterlijk niet verder met je leven, bij het tweede moet je alleen heel even pauze nemen. Door mensen die wachten elkaar te laten ontmoeten, kan je ze helpen daarbij sterker te staan."

Over Productiehuis TR

Merel Smitt is als nieuwe theatermaker verbonden aan Productiehuis Theater Rotterdam. De makers die eraan verbonden zijn krijgen allemaal begeleiding en ondersteuning op maat, voor hun eigen unieke werkwijze. Het proces van theater

maken is voor Productiehuis TR namelijk net zo belangrijk als het eindresultaat. Merel: "Productiehuis TR ondersteunt mij aan de ene kant praktisch en zakelijk, bijvoorbeeld met een aanpak voor het aanvragen van fondsen, het opzetten van een marketingplan en verdienmodel. Omdat ik freelancer ben is het fijn om daarin vooruit te kijken. Maar ook artistiek inhoudelijk krijg ik steun. Melih Gençboyacı, de artistiek ontwikkelaar van het Productiehuis, is een goede sparringpartner waarmee ik regelmatig bespreek waar ik mee bezig ben."

De diverse groep makers die op dit moment aan Productiehuis TR verbonden is, heeft met elkaar gemeen dat ze zich meer en meer richten op performance en minder op tekstgebonden theater. Voor hen zijn tekst, beweging en beeld gelijkwaardig in hun werk. Merel: "Ik vind het heel tof om onderdeel te zijn van deze groep makers, want het inspireert. Het zijn veel makers die zoals ik net iets anders werken dan gebruikelijk, of op een nieuwe manier nadenken over wat theater is. Dat vraagt ook om nieuwe manieren van ondersteunen en het is heel positief dat TR het aandurft om dat met zoveel vertrouwen te doen."

Eind april organiseert Merel Smitt drie digitale bijeenkomsten om met Rotterdammers uit te wisselen waar we zoal op wachten. Tijdens deze digitale bijeenkomsten krijg je direct toegang tot een van haar artistieke interventies namelijk het digitale platform "What Are You Waiting For?". Dit platform is speciaal ontwikkeld om wachtervaringen te verzamelen en in kaart te brengen. Iedereen kan anoniem ervaringen uitwisselen. Alle vormen van wachten zijn welkom, klein of groot, essentieel of minder essentieel zolang het maar je eigen ervaring is.

Wil je meedoen aan een van de digitale bijeenkomsten? Meld je dan aan via tr.nl/waittogether